

דף ו.

ח"מ סימן לו פעיף א

עין משפט ב.

עין בסעיף. הקודם

ח"מ סימן לח פעיף א

עין משפט ד.

עין לעיל דף ה. עין משפט ב.ד.

ח"מ סימן לו פעיף א

עין משפט ה.ו.

עין לעיל דף ה: עין משפט ו.

דף ו:

ח"מ סימן כח פעיף ו

עין משפט ב.

יב. לכתחילה ^ב העדים בעמידה שנאמר "ועמדו שני האנשים" ^ל והדיינים בישיבה, ואם העד ת"ח ^מ מושיבין אותו.

יג. צריכים הדיינים ^נ להבין מה שהעדים אומרים, ואם מבינים אבל אינם יודעים להשיב להם בלשונם בכה"ג מותר להעמיד מתורגמן.

כ. משבועות ל' ע"ב. וכתב הש"ך בשם המבי"ט ח"א סי' קי"ו דשלא במקום ישיבת הדיינים כגון בשוק או בדרך אם הדיינים קיבלו העדות בעודם עומדים לא מהני אפי' בדיעבד, וכתב עליו הש"ך בס"ק י"א דאין דבריו מוכרחין ע"ש.

ל. נלמד מהכתוב וישב משה לשפוט את העם ועוד נאמר ועמדו שני האנשים לפני האלהים ומשמע שהדיינים יושבים, ויש סוברים שזו מצוה מן התורה ויש אומרים שזו רק אסמכתא והרשב"א בח"ב סי' ס"ד כתב שכבוד לדיינים שהם יושבים.

מ. וכתב הר"ן מזה שמושיבין ת"ח לכתחילה וכ"כ הרשב"א מירושלמי, משמע דזו רק אסמכתא של "ועמדו שני אנשים". והרמב"ם כתב שכבר נהגו להושיבין מפני המחלוקת.

נ. ממשנה מכות דף ו' ע"ב, ואם אינם יודעים להשיב אך מבינים מה שהם אומרים מהני מתורגמן, מעובדא דהני לעוזאי דאתו לקמיה דרבא שם.

עין משפט ה.

ח"מ סימן ל סעיף ו

ז. **בדיני** ^ו ממון מועילה העדות אפי' שלא ראו שני העדים המעשה כאחד, כגון אחד אמר בפני הלוהו או הודה לו ביום פלוני, והשני אומר בפני הודה או הלוהו ביום אחר, ^ז הרי הם מצטרפין. ^ח וה"ה אם אחד מעיד על הודאה, והשני על ההלואה אחרי הזמן שהעיד הראשון על ההודאה הרי הם מצטרפין.

עין משפט ו.

ח"מ סימן יז סעיף ו

יא. **ע"פ הדין** לא יהיה הדיין שומע ^ט מפני המתורגמן, והיום ששומעין טענות מפני הלועזיים ע"י מתורגמן הוי כקיבלו עלייהו. **מ"מ** אם הדיין יודע לשונם ומכיר בו קצת ומבין טענותיהם, רק שאינו יודע להשיב בלשונם, בכה"ג מותר לכו"ע להעמיד מתורגמן.

יב. **אם בעלי הדין טוענים בכתב ואחד רוצה לטעון בלשון אחד**, והשני בלשון אחר מהני, ^י ואין אחד יכול לכוף חבירו.

ס. ברייתא בסנהדרין ל' ע"א, כרבי יהושע בן קרחה, דהלכה כמותו שם בע"ב. וה"ה בדיני עדות דבר איסור דמצטרפין, כ"כ הרמ"א בשם המרדכי פ"ב דיבמות, ועיין באבה"ז סימן י"א ובסימן קמ"ג סעיף י', ולענין עדי קידושין עיין באבה"ז סימן מ"ב סעיף ב', ובש"ך ס"ק י"ב.

ע. והוא שתבע שני הסכומים, כמבואר בסעיף אחרי זה.

פ. וכ"ש אם אחד מעיד שראה מחלון זה, והשני מעיד שראה מחלון אחר, ולא ראו זה את זה, כ"כ הסמ"ע ס"ק כ'. ממכות דף ו'. ומש"כ דאפי' הודה בזמן קודם, והשני העיד על ההלואה בזמן מאוחר, מצטרפין, ולא אומרים שמוכחשין הם דיש לומר הודה לו על מה שהבטיחו להלותו אח"כ.

צ. במכות דף ז' ע"ב, ונלמד בגמ' מהפסוק על פי שניים עדים, ומהעדים נשמע לבעלי דינים דחד טעם לשניהם, דיותר יכול להתברר האמת כששומע מפני בעלי הדין עצמם או העדים, וע"כ כשמבין הדיין את לשונם אלא שאינו מהיר בלשונם כדי לדבר עמהם מותר להעמיד מתורגמן ואפי' שהדיין לא ביקש מתורגמן, רק שהם ביקשו בעצמם להעמיד מתורגמן שימליץ דבריהם באוזני הדיין לאחר שטענו בעצמם מותר. כ"כ הסמ"ע ס"ק י"ד, ועיין בהלכות עדות סי' כ"ח סעיף ז'.

ועוד כתב הסמ"ע דאם הבעל דין נתן כח ורשות לעמוד במקומו ודאי מותר, לא כן שלא נתן לו רשות אלא המתרגם בא לתרגם טענותיהם מלשונם בזה לא מהני, ומה שנהגו היום ע"י מתורגמן הוי כקיבלו עליהם לדון כן בפני בי"ד קבוע, ואין לנו אחר קבלה כלום. שם בסמ"ע. ועוד עיין בסי' קכ"ד בדין מורשה.

ק. מהרי"ו סי' ק"א. ועיין בסי' י"ג בשו"ע סעיף ג'.